

Uitgelicht

Tekst en foto's:
Fototekst.nl / John en Anita Boel

FEITEN

- In Nederland komen zo'n 300 soorten wilde bijen voor.
- Veel wilde bijen kunnen in het algemeen vaak maar maximaal een paar honderd meter vliegen, terwijl een honingbij een afstand van drie kilometer kan overbruggen. Daardoor zijn wilde bijen nog meer afhankelijk van een omgeving met veel verschillende (dracht)planten en goede nestgelegenheden.
- Drachtplanten zijn planten waar bijen en ook andere insecten nectar en stuifmeel halen.
- Ongeveer 15% van de wilde planten wordt door de honingbij bestoven.
- Zo'n tachtig procent van alle planten op aarde zijn afhankelijk van de bestuiving van de bij.
- De meeste wilde bijen leven solitair.
- Hommels zijn ook wilde bijen, maar leven net als honingbijen in groepen.
- In 2010 stierf naar schatting 40 procent van alle bijenvolken in Nederland en zelfs 50 procent wereldwijd.
- De honingbij is een van de hoogst ontwikkelde insecten door het complexe gedrag en de gespecialiseerde kliersystemen die een belangrijke rol spelen in het handhaven van de kolonie.
- Een bijenvolk bestaat uit drie typen bijen: de werkster, de dar en de koningin.
- De koningin wordt ook wel moeder genoemd. Zij kan tot 2000 eitjes per dag leggen.
- In de winter bestaat een volk uit maximaal zo'n 20.000 bijen (vaak minder), in de zomer kan dat aantal oplopen tot zo'n 60.000 bijen.

'Geen bijen, geen ete

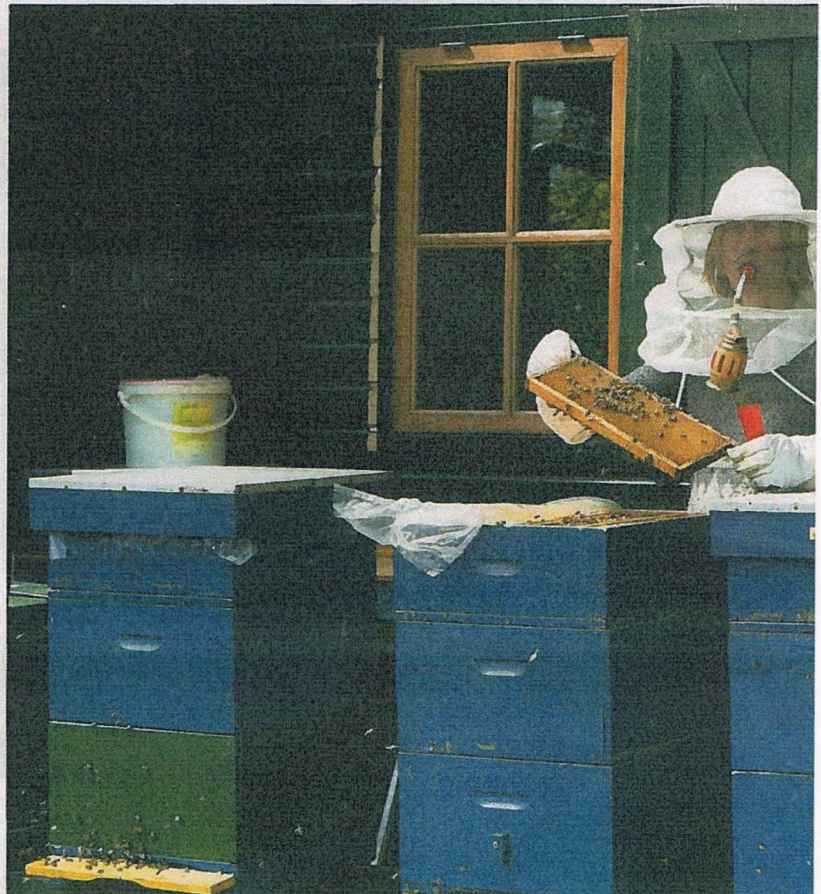
Het gaat niet goed met de bij. In Nederland is er de afgelopen jaren sprake van een onrustbarende bijensterfte. 'Het begint nu echt dramatische vormen aan te nemen,' zegt Karin van Lawick, voorzitter van de Imkersvereniging Ooststellingwerf. Zelf heeft de 63-jarige Van Lawick momenteel geen bijen. Haar laatste volk heeft het niet gered dit jaar. Ze woont in Tronde tussen de maïsvelden. 'Hierdoor reddden de bijen het niet,' geeft Van Lawick aan. Haar tuin staat weliswaar vol bloemen, maar dat blijkt niet voldoende voor de bijen om van te kunnen leven. Wat dat betreft heeft Sjoerd Bonnema (50) uit Fochteloo meer geluk. Zijn tuin grenst aan het land van een paardenboer die zijn grond niet zo intensief gebruikt. Hij heeft op dit moment dertien bijenvolken waar het heel goed mee gaat. Niet alleen in zijn tuin, maar ook in de nabije omgeving zijn voldoende planten aanwezig waar de insecten hun nectar en stuifmeel kunnen halen.

Schaalvergroting

Door onder andere schaalvergroting van de landbouw, zijn deze zogenoemde drachtplanten in aantal schrikbarend teruggelopen. 'En daarmee ook het aantal bijen en vele andere insectensoorten,' legt Bonnema uit. Minder bijen betekent minder bestuivingen en dat terwijl heel veel belangrijke voedingsgewassen, zoals fruit, tal van groenten en veel planten voor de zaadteelt daar wel afhankelijk van zijn. 'Bijen zijn voor ons dus ontzettend belangrijk,' benadrukt Van Lawick. 'Geen bijen, geen eten.'

Volgens Bonnema zou er een volledig nieuwe regelgeving moeten komen gericht op het vergroten van de biodiversiteit van onze leegomgeving en ecologische groei. 'In plaats van het beschermen van de onbegrensde economische, industriële groeibelangen,' aldus de Fochtelooër. 'De landbouw zou versnelt om moeten schakelen van kwantiteit naar kwaliteit, van intensief naar extensief; dus naar biologisch of nog beter biologisch-dynamisch. Er zou een ministerie van Ecologie en Biodiversiteit moeten komen welke tenminste gelijkwaardig is aan een Ministerie van Economie.'

Biodiversiteit is de verscheidenheid aan plantensoorten, diersoort-

ten, micro-organismen en ecosystemen. Bonnema heeft een bedrijfje in advisering op het gebied van biodiversiteit: De Kleine Salamander. Bij dit bedrijfje kan bijvoorbeeld een bijenvolk worden geadopteerd.

Onderzoek

Samen met o.a. Jantsje Bijmolt van Staatsbosbeheer heeft Bonnema twee jaar geleden onderzoek gedaan naar dracht- en biotoopverbetering in Friesland. Het eindrapport van de werkgroep bevat informatie, ideeën en mogelijke maatregelen gericht op

de verbetering van de leefomgeving van bijen. Met betrekking tot de leefomgeving moet niet alleen gedacht worden aan natuurgebieden, zoals het invoeren van ecologische verbindingzones, maar ook aan de door de mens gevormde cultuurhistorische landschappen en landschapselementen. Ook in dorpen en steden kunnen leefgebieden van heel veel bijen verbeterd worden. Bijvoorbeeld door aanplant van vele verschillende drachtplanten en bomen in groenstroken, openbare borders en parken.

'Op korte termijn kunnen we bijvoorbeeld met een andere aanpak van bermenbeheer veel bereiken,' aldus Bonnema. Andere ideeën zijn om van braakliggende (industrie) terreinen, tijdelijk een soort natuurgebiedjes te maken en om bijvoorbeeld maïsvelden een rand met zonnebloemen in te zaaien.

Daarnaast het het belangrijk om nest- en overwinteringmogelijkheden van de wilde bijen in stand te houden of uit te breiden. Zonnige, schaars begroeide zandplekken in heide of grasland of in taluds langs

Bijendag in Buitencentrum

Bij het Buitencentrum in Appelscha wordt maandag (Tweede Pinksterdag) van 11.00 tot 16.00 uur een grote bijendag gehouden. De organisatie is in handen van de Imkersvereniging Ooststellingwerf, in samenwerking met Staatsbosbeheer.

Naast allerlei informatie die over bijen wordt gegeven, vinden er diverse activiteiten plaats. Zo is er een hoek voor kinderen ingericht. Onder begeleiding kunnen ze o.a. bijenhôtelletjes maken.

Daarnaast worden er bijenproducten verkocht, zoals honing, wijn en zalf. Er is ook een stand waar kaarsen worden getrokken van echte bijenwas. Thema is 'Jaar van de bij'.

Bonnema doet ook mee aan de open imkerijdagen op 14 juli. Op deze datum kunnen in zijn tuin 'wilde bijen' worden bezocht.

➔ Kijk voor meer informatie op www.dekleinesalamander.com

